

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра фінансового та податкового права

Затверджено
Науково-методична рада ДПУ,
від 11 12. 2025 № 5
Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія національної безпеки»

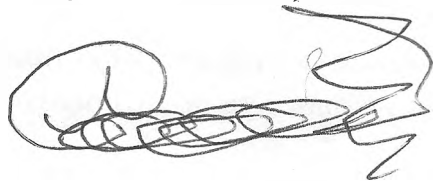
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань К Безпека та оборона
спеціальність КЗ «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і
видами діяльності)»

освітньо-професійна програма «Національна фінансова безпека»

Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія національної безпеки» укладена на основі освітньо-професійної програми «Національна фінансова безпека» другого (магістерського) освітнього рівня спеціальності КЗ «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)», затвердженої Вченою радою Університету 29.05.2025 протокол № 15.

Укладачі:

О. ДОЛГИЙ, д.н.держ.управ.,
професор, професор кафедри
фінансового та податкового
права

А. ГАРБІНСЬКА-РУДЕНКО,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри
фінансового та податкового
права

Гарант освітньої програми
«Національна фінансова
безпека»

А. ГАРБІНСЬКА-РУДЕНКО,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри
фінансового та податкового
права

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою фінансового та податкового права, від 02 09.25 № 1/2

Завідувач кафедри

М. ГЛУХ, к.ю.н., професор

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, від 03 - 09.25 № 2.

Голова вченої ради
Навчально-наукового інституту
права

В. ТОПЧІЙ,
д.ю.н., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

Г. ГРИЩУК,
доктор філософії

Реєстраційний №

Зміст

1. ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	13
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	14
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	17
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ	19

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. У найбільш загальному розумінні національна безпека складає зміст забезпечення національних інтересів, зміна національних пріоритетів тягне за собою коригування змісту національних інтересів, що впливає на зміст національної безпеки. Система національної безпеки спрямована на недопущення можливих загроз національним інтересам, а в разі їх виникнення – на їх нейтралізацію та мінімізацію їх впливу. Наявність загроз національним інтересам обумовлює проблеми зміцнення, забезпечення національної, державної безпеки.

Метою навчальної дисципліни є вивчення здобувачами сучасних проблем державної безпеки, колективної безпеки, регіональної безпеки, міжнародної безпеки, зокрема вивчення їх складників.

Завдання курсу полягає у вивченні сучасних напрямів національної, регіональної та світової безпеки, а також основних проблем в цій сфері.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліни-пререквізити: «Інституційні засади запобігання загрозам територіальній цілісності та екстремізму», «Державний розвиток в умовах загроз національній безпеці», «Методологія, організація та технологія наукових досліджень (з модулем «Академічне письмо»)». Дисципліни-постреквізит: «Інформаційна безпека держави», «Міжнародна безпека та стандарти НАТО в національній безпеці», «Правове регулювання фінансової безпеки».

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, метод проблемного викладу, робота в малих групах, методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи тощо), блоковий метод, метод проєктів, використання комп'ютерних технологій тощо. Серед форм викладання навчальної дисципліни переважають лекційні, семінарські заняття, дискусії, презентації, моделювання професійних ситуацій, мозкові штурми, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота здобувачів, при виконанні якої здобувач має звертатись до роботи в мережі Internet, працювати з першоджерелами, виконувати різні види завдань, звертатись до самоспостереження та самоаналізу.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- розв'язання задач, виконання вправ, певних розрахунків.
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (150 год/5 кредитів ЄКТС)

Показник	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 5	Рік підготовки:	
Модулів - 2	1-й	1-й
Змістових модулів - 2	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
Загальна кількість годин – 150	26 год.	6 год.
	Семінарські	
	24 год.	4 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	97 год.	138 год.
	Індивід.-консультаційна робота: 3/2 год.	
	Форма семестрового контролю: екзамен	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати
ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).	РН1. Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки
<i>Загальні</i>	РН2. Застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід забезпечення національної безпеки з урахуванням теорії національної безпеки під час здійснення професійної діяльності
ЗК04. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.	
<i>Спеціальні</i>	РН3. Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.
СК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідних сферах національної безпеки.	РН11. Застосовувати загальну методологію, спеціальні методи і технології для розв'язання професійних задач у визначених законодавством сферах та за напрямками майбутньої діяльності
СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних відносин та проблеми міжнародної безпеки, їх вплив на національну безпеку в контексті набуття Україною членства в НАТО	РН12. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають
СК 3. Здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки, аналізувати та розвивати структуру системи забезпечення національної безпеки та принципи її функціонування	

СК 7. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки.
--	---

4.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(150 год/5 кредитів ЄКТС)

2	ЗМІСТОВІ МОДУЛІ	Кількість годин					Всього
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	індивідуальна робота	Самостійна робота	
МОДУЛЬ 1							
ЗМ 1 (Теми. 1-3) Національна безпека та національні інтереси = 2 зал.кред.							
1	Поняття національної безпеки держави	2	2			14	18
2	Національні цінності та національні інтереси у забезпеченні національної безпеки України.	4	4			14	22
3	Механізми забезпечення національної безпеки України.	4	2			14	20
Всього по модулю		10	8			42	60
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)							
МОДУЛЬ 2							
ЗМ 2 (Т. 4-7) Система забезпечення національної безпеки = 3 зал.кред.							
4	Міністерство оборони, Збройні Сили та інші військові формування і військово-промисловий комплекс у системі забезпечення національної безпеки України.	4	4			14	22
5	Характеристика правоохоронних органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України.	4	4			14	22
6	Структура антикорупційних органів, завдання та повноваження НАБУ, НАЗК і САП щодо протидії корупції як загрози національній безпеці України.	4	4			14	22
7	Державно-приватне партнерство та міжнародне співробітництво України в інтересах забезпечення національної безпеки.	4	4		3	13	24
	Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття - 40 хв.)						
Всього по модулю		16	16		3	55	90
Форма підсумкового контролю – екзамен							
Разом годин з курсу		26	24		3	97	150

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти заочної форми навчання
(150 год/5 кредитів ЄКТС)

№ п/п	ЗМІСТОВІ МОДУЛІ	Кількість годин					Всього
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	індивідуальна робота	Самостійна робота	
МОДУЛЬ 1							
ЗМ 1 (Теми. 1-3) Національна безпека та національні інтереси = 2,1 зал.кр.							
1	Поняття національної безпеки держави	2	2			19	23
2	Національні цінності та національні інтереси у забезпеченні національної безпеки України.	2				19	21
3	Механізми забезпечення національної безпеки України.					19	19
Всього по модулю		4	2			57	63
МОДУЛЬ 2							
ЗМ 2 (Т. 4-7) Система забезпечення національної безпеки = 2,9 зал.кр.							
4	Міністерство оборони, Збройні Сили та інші військові формування і військово-промисловий комплекс у системі забезпечення національної безпеки України.					19	19
5	Характеристика правоохоронних органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України.					19	19
6	Структура антикорупційних органів, завдання та повноваження НАБУ, НАЗК і САП щодо протидії корупції як загрози національній безпеці України.	2	2			20	24
7	Державно-приватне партнерство та міжнародне співробітництво України в інтересах забезпечення національної безпеки.				2	23	25
	Модульний контроль						
	Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття - 40 хв.)						
Всього по модулю		2	2		2	81	87
Форма підсумкового контролю – екзамен							
Разом годин з курсу		6	4		2	138	150

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

ЗМ 1 (Теми. 1-3) Національна безпека та національні інтереси

Тема 1. Поняття національної безпеки держави.

План лекційного заняття

1. Теоретико-правові підходи щодо визначення поняття «безпека».
2. Визначення та зміст поняття «національна безпека».
3. Складові національної безпеки України, її види, форми та рівні.

План семінарського заняття

1. Теоретико-правові підходи щодо визначення поняття «безпека».
2. Визначення та зміст поняття «національна безпека».
3. Складові національної безпеки України, її види, форми та рівні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Механізми забезпечення національної безпеки.
2. Визначальні фактори впливу на національну безпеку.

Рекомендована література: [1; 3; 6; 8; 14; 25]

Тема 2. Національні цінності та національні інтереси у забезпеченні національної безпеки України.

План лекційного заняття

1. Поняття національних цінностей і національних інтересів.
2. Національні цінності у забезпеченні національної безпеки України.
3. Взаємозв'язок національних цінностей з національними інтересами та цілями забезпечення національної безпеки України.

План семінарського заняття

1. Поняття національних цінностей і національних інтересів.
2. Національні цінності у забезпеченні національної безпеки України.
3. Взаємозв'язок національних цінностей з національними інтересами та цілями забезпечення національної безпеки України.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Функції держави із захисту України.
2. Захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності України.
3. Захист національних інтересів.

Рекомендована література: [1; 6; 7; 9; 11]

Тема 3. Механізми забезпечення національної безпеки України.

План лекційного заняття

1. Поняття, сутність та основні принципи національної безпеки України.
2. Законодавчі та нормативно-правові засади забезпечення національної безпеки.
3. Система суб'єктів забезпечення національної безпеки та їхні повноваження.

4. Інституційні механізми реалізації державної політики у сфері національної безпеки.
5. Основні напрями (види) національної безпеки: воєнна, політична, економічна, інформаційна, екологічна тощо.
6. Механізми стратегічного планування, моніторингу та реагування на загрози національній безпеці.
7. Міжнародне співробітництво України у сфері безпеки (НАТО, ЄС, ООН).
8. Актуальні виклики, проблеми та перспективи розвитку системи національної безпеки України.

План семінарського заняття

1. Поняття, сутність та основні принципи національної безпеки України.
2. Законодавчі та нормативно-правові засади забезпечення національної безпеки.
3. Система суб'єктів забезпечення національної безпеки та їхні повноваження.
4. Інституційні механізми реалізації державної політики у сфері національної безпеки.
5. Основні напрями (види) національної безпеки: воєнна, політична, економічна, інформаційна, екологічна тощо.
6. Механізми стратегічного планування, моніторингу та реагування на загрози національній безпеці.
7. Міжнародне співробітництво України у сфері безпеки (НАТО, ЄС, ООН).
8. Актуальні виклики, проблеми та перспективи розвитку системи національної безпеки України.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Основні підходи щодо формування механізмів забезпечення національної безпеки України.
2. Чинники впливу на формування механізмів забезпечення національної безпеки України.
3. Проблемні аспекти формування механізмів забезпечення національної безпеки України.

Рекомендована література: [1-4; 5; 11; 24]

МОДУЛЬ 2

ЗМ 2 (Т. 4-7) Система забезпечення національної безпеки

Тема 4. Міністерство оборони, Збройні Сили та інші військові формування і військово-промисловий комплекс у системі забезпечення національної безпеки України

План лекційного заняття

1. Роль і місце сектору безпеки і оборони у системі забезпечення національної безпеки України.
2. Завдання, функції та структура Міністерства оборони України.
3. Збройні Сили України: організаційна структура, основні завдання, принципи діяльності.
4. Інші військові формування України: їх правовий статус, призначення та функції.
5. Взаємодія Міністерства оборони, Збройних Сил та інших силових структур у системі національної безпеки.
6. Військово-промисловий комплекс України: структура, роль у забезпеченні обороноздатності держави.
7. Державна політика у сфері розвитку оборонно-промислового комплексу та оборонних технологій.
8. Сучасні проблеми та перспективи розвитку сектору оборони і військово-промислового комплексу в умовах збройної агресії та післявоєнного відновлення України.

План семінарського заняття

1. Роль і місце сектору безпеки і оборони у системі забезпечення національної безпеки України.
2. Завдання, функції та структура Міністерства оборони України.
3. Збройні Сили України: організаційна структура, основні завдання, принципи діяльності.
4. Інші військові формування України: їх правовий статус, призначення та функції.
5. Взаємодія Міністерства оборони, Збройних Сил та інших силових структур у системі національної безпеки.
6. Військово-промисловий комплекс України: структура, роль у забезпеченні обороноздатності держави.
7. Державна політика у сфері розвитку оборонно-промислового комплексу та оборонних технологій.
8. Сучасні проблеми та перспективи розвитку сектору оборони і військово-промислового комплексу в умовах збройної агресії та післявоєнного відновлення України.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Міністерство оборони України як орган військового управління.
2. Структура Збройних Сил та інших військових формувань України.
3. Характеристика військово-промислового комплексу як суб'єкта забезпечення національної безпеки України.

Рекомендована література: [1; 6; 7; 10; 20],

Тема 5. Характеристика правоохоронних органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України

План лекційного заняття

1. Роль і місце правоохоронних органів у системі забезпечення національної безпеки України.
2. Нормативно-правові засади діяльності правоохоронних органів у сфері національної безпеки.
3. Система правоохоронних органів України: загальна характеристика та структура.
4. Служба безпеки України як спеціальний суб'єкт забезпечення державної безпеки.
5. Національна поліція України: основні завдання та функції у сфері внутрішньої безпеки.
6. Взаємодія правоохоронних органів із іншими суб'єктами сектору безпеки та оборони.
7. Актуальні проблеми, виклики та напрями вдосконалення діяльності правоохоронних органів у контексті забезпечення національної безпеки України.

План семінарського заняття

1. Роль і місце правоохоронних органів у системі забезпечення національної безпеки України.
2. Нормативно-правові засади діяльності правоохоронних органів у сфері національної безпеки.
3. Система правоохоронних органів України: загальна характеристика та структура.
4. Служба безпеки України як спеціальний суб'єкт забезпечення державної безпеки.
5. Національна поліція України: основні завдання та функції у сфері внутрішньої безпеки.
6. Взаємодія правоохоронних органів із іншими суб'єктами сектору безпеки та оборони.
7. Актуальні проблеми, виклики та напрями вдосконалення діяльності правоохоронних органів у контексті забезпечення національної безпеки України.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Структура правоохоронних органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України.
2. Завдання та повноваження правоохоронних органів у сфері забезпечення національної безпеки України.
3. Оперативно-розшукова діяльність правоохоронних органів як важливий інструмент забезпечення національної безпеки України.

4. Організаційно-правове забезпечення функціонування та оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів сектору безпеки і оборони України.

Рекомендована література: [2-4; 7; 9; 12; 18],

Тема 6. Структура антикорупційних органів, завдання та повноваження НАБУ, НАЗК і САП щодо протидії корупції як загрозі національній безпеці України.

План лекційного заняття

1. Корупція як системна загроза національній безпеці України: сутність, масштаби та наслідки.
2. Нормативно-правова база антикорупційної політики України: Конституція, закони, міжнародні зобов'язання.
3. Система антикорупційних органів України.
4. Завдання та повноваження НАБУ та НАЗК.
5. Завдання та повноваження Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.
6. Механізми запобігання, виявлення та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення.
7. Актуальні виклики, проблеми та перспективи підвищення ефективності антикорупційної політики в контексті зміцнення національної безпеки України.

План семінарського заняття

1. Корупція як системна загроза національній безпеці України: сутність, масштаби та наслідки.
2. Нормативно-правова база антикорупційної політики України: Конституція, закони, міжнародні зобов'язання.
3. Система антикорупційних органів України.
4. Завдання та повноваження НАБУ та НАЗК.
5. Завдання та повноваження Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.
6. Механізми запобігання, виявлення та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення.
7. Актуальні виклики, проблеми та перспективи підвищення ефективності антикорупційної політики в контексті зміцнення національної безпеки України.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Участь громадськості в протидії корупції як загрози національній безпеці.
2. Відповідальність за корупційні правопорушення..

Рекомендована література: [3; 6; 7; 8; 13; 16; 23],

Тема 7. Державно-приватне партнерство та міжнародне співробітництво України в інтересах забезпечення національної безпеки

План лекційного заняття

1. Сутність і значення державно-приватного партнерства (ДПП) у системі забезпечення національної безпеки України.
2. Нормативно-правові засади реалізації державно-приватного партнерства у сфері безпеки та оборони.
3. Форми та механізми участі приватного сектору у зміцненні національної безпеки (оборонна промисловість, кібербезпека, енергетика тощо).
4. Переваги та ризики державно-приватної взаємодії у сфері безпеки.
5. Міжнародне співробітництво України у сфері національної безпеки: цілі, принципи та основні напрями.

6. Участь України у міжнародних безпекових організаціях (ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ) та її роль у колективній системі безпеки.
7. Двосторонні та багатосторонні формати співробітництва України з іноземними партнерами у сфері оборони, розвідки та безпеки.
8. Перспективи розвитку державно-приватного партнерства та міжнародного співробітництва у зміцненні національної безпеки України в умовах євроінтеграції та післявоєнного відновлення.

План семінарського заняття

1. Сутність і значення державно-приватного партнерства (ДПП) у системі забезпечення національної безпеки України.
2. Нормативно-правові засади реалізації державно-приватного партнерства у сфері безпеки та оборони.
3. Форми та механізми участі приватного сектору у зміцненні національної безпеки (оборонна промисловість, кібербезпека, енергетика тощо).
4. Переваги та ризики державно-приватної взаємодії у сфері безпеки.
5. Міжнародне співробітництво України у сфері національної безпеки: цілі, принципи та основні напрями.
6. Участь України у міжнародних безпекових організаціях (ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ) та її роль у колективній системі безпеки.
7. Двосторонні та багатосторонні формати співробітництва України з іноземними партнерами у сфері оборони, розвідки та безпеки.
8. Перспективи розвитку державно-приватного партнерства та міжнародного співробітництва у зміцненні національної безпеки України в умовах євроінтеграції та післявоєнного відновлення.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Правова основа державно-приватного партнерства у сфері національної безпеки.
2. Правова основа міжнародного співробітництва України у сфері національної безпеки.
3. Напрями удосконалення державно-приватного партнерства та міжнародного співробітництва України в інтересах національної безпеки.

План індивідуально-консультаційної роботи

Тема «Аналіз та розроблення комплексної моделі реагування держави на багатовимірну кризову ситуацію у сфері національної безпеки».

Уявіть, що ви – аналітик у апараті Ради національної безпеки і оборони України. До вашого відомства надходить інформація про комплексну загрозу, яка включає: кібератаку на критичну інфраструктуру (енергетичні мережі великих міст); поширення дезінформації, що спричиняє паніку серед населення; диверсійні дії на промислових об'єктах у прикордонних регіонах; спроби зовнішнього впливу на політичні процеси в країні.

Ваше завдання - на основі теорії національної безпеки:

Проаналізуйте типи та рівні загроз у цій ситуації (внутрішні, зовнішні, воєнні, інформаційні, економічні тощо).

Визначте об'єкти і суб'єкти національної безпеки, яких стосується дана криза.

Запропонуйте систему пріоритетних заходів реагування на національному, регіональному та відомчому рівнях.

Розробіть модель взаємодії між основними суб'єктами сектору безпеки і оборони (Президент, РНБО, МО, СБУ, Нацполіція, органи місцевого самоврядування, громадські структури).

Оцініть потенційні ризики для прав і свобод громадян під час реалізації заходів безпеки та запропонуйте шляхи їх збалансування. Сформулюйте аналітичну довідку (1–2 сторінки) з коротким висновком щодо рівня загроз; ефективності запропонованої системи реагування; довгострокових наслідків для національної безпеки держави.

Форма подання результатів:

- письмовий звіт (аналітична записка або стратегічна доповідь);
- схема або діаграма взаємодії суб'єктів національної безпеки;
- коротка презентація результатів (за бажанням).

Рекомендована література: [3; 6; 8; 9; 15; 21]

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття національної безпеки України: теоретичні та законодавчі підходи щодо тлумачення.
2. Зміст категорії «забезпечення національної безпеки».
3. Поняття воєнної безпеки, характеристика її складових.
4. Поняття державної безпеки, характеристика її складових.
5. Поняття та характеристика складових громадської безпеки і порядку.
6. Поняття інформаційної безпеки, її роль та значення в умовах воєнного стану.
7. Кібербезпека, вимоги до її захисту в умовах воєнного стану.
8. Особливості формування основ національної безпеки України після проголошення незалежності.
9. Політичні засоби забезпечення національної безпеки України.
10. Основні загрози національній безпеці України.
11. Характеристика корупції як загрози економічній безпеці держави.
12. Структура та характеристика складових сил безпеки України.
15. Правоохоронна функція держави та пріоритетні напрями її реалізації у сфері національної безпеки.
16. Роль і місце правоохоронних органів у системі органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України.
17. Правова основа оперативно-розшукової діяльності органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України.
18. Конституційні гарантії прав і свобод людини і громадянина у сфері оперативно-розшукової діяльності органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України.
19. Основні завдання, повноваження та функції прокуратури України.
20. Службова етика та її значення при проходженні служби в органах-суб'єктах забезпечення національної безпеки України.
21. Правосуддя як окремий вид правоохоронної діяльності в Україні.
22. Принципи правосуддя за Конституцією України.
23. Структура судової системи України.
24. Роль органів судової влади у забезпеченні національної безпеки України.
25. Характеристика правового статусу судді в Україні.
26. Гарантії незалежності суддів України.
27. Права та обов'язки Уповноваженого з прав людини Верховної Ради України у сфері забезпечення безпеки людини і громадянина.
28. Завдання конституційного контролю за діяльністю органів-суб'єктів забезпечення національної безпеки України.
29. Законодавчі положення щодо регулювання міжнародного співробітництва з питань національної безпеки України та їх реалізація в умовах воєнного стану.
30. Напрями взаємодії та співробітництва України з державами-членами НАТО.
- Категорії «загроза», «виклик», «ризик» та їх значення у теорії національної безпеки.
31. Основні функції системи національної безпеки держави.
32. Концептуальні засади державної політики у сфері національної безпеки.
33. Теоретичні підходи до розуміння безпеки: традиційні та сучасні школи.
34. Рівні національної безпеки: державний, регіональний, глобальний.
35. Співвідношення понять «національна безпека», «державна безпека» та «суспільна безпека».

36. Конституційні засади національної безпеки України.
37. Закон України «Про національну безпеку України»: мета, структура, ключові положення.
38. Роль інших нормативно-правових актів у сфері безпеки (закони про оборону, про СБУ, про інформацію тощо).
39. Механізми державного управління у сфері національної безпеки.
40. Повноваження Верховної Ради України у сфері безпеки і оборони.
41. Роль Кабінету Міністрів України у формуванні та реалізації політики національної безпеки.
42. Функції Ради національної безпеки і оборони України (РНБО).
43. Структура сектору безпеки і оборони: склад, принципи діяльності.
44. Воєнна безпека: сутність, механізми забезпечення, актуальні завдання.
45. Політична безпека та загрози політичній стабільності держави.
46. Економічна безпека: показники, ризики та шляхи забезпечення.
47. Інформаційна та кібербезпека: роль держави та суспільства у їх забезпеченні.
48. Енергетична, екологічна та соціальна безпека як складові національної безпеки.
49. Гуманітарна безпека: зміст, роль культури та освіти у зміцненні національної ідентичності.
50. Роль Міністерства оборони та Збройних Сил України у забезпеченні національної безпеки.
51. Інші військові формування та їх місце у системі безпеки (Національна гвардія, ДПСУ, СБУ).
52. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення національної безпеки.
53. Міжнародне співробітництво України у сфері національної безпеки (ООН, НАТО, ЄС).
54. Державно-приватне партнерство у зміцненні обороноздатності та безпеки держави.
55. Актуальні виклики, тенденції та перспективи розвитку системи національної безпеки України.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Денна форма навчання

Модулі	Змістовний модуль 1 - (14 балів)				Контрольний захід	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	17			5			
Теми	T.1	T.2	T.3	Контрольний захід			
Семінарське заняття	4	4	4				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модулі	Змістовний модуль 2 - (28 бали)				Контрольний захід		
Загальна кількість балів за модулем №2	33			5			
Теми	T.4	T.5	T.6	T.7			
Семінарське заняття	4	4	4	4			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Індивідуально-консультаційна робота	7						
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5						

Заочна форма навчання

Змістовна форма навчання					
Модулі	Змістовний модуль 1 - (10 балів)			Екзамен- 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	10				
Теми	T.1	T.2	T.3		
Семінарське заняття	10				

Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				Контрольний захід
Модулі	Змістовний модуль 2 - (40 балів)				
Загальна кількість балів за модулем №2	40				
Теми	T.4	T.5	T.6	T.7	
Семінарське заняття			10		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				
Індивідуально-консультаційна робота	10				
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5				

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 4 бали (денна форма навчання) та 10 балів (заочна форма навчання). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	4/10
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	3/7
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	2/5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 5 балів (денна форма навчання) та від 0 до 15 балів (заочна форма навчання) (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1/5
Тестовий блок	3/5
Практичні завдання	1/5
Всього	5/15

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота виконується у формі письмового звіту (аналітичної записки або стратегічної доповіді); схеми або діаграми взаємодії суб'єктів національної безпеки; короткої презентації результатів і оцінюється від 0 до 7 балів (денна форма навчання) та від 0 до 10 (заочна форма навчання) (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовлення по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	7/10
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовлення презентації.	5/7
Не написання реферату та презентації по ньому.	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Неформальна освіта

Таблиця 4.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
7/10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
3/10	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про основи національного спротиву : Закон України : від 16 липня 2021 р. № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
3. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України : постанова Кабінету Міністрів України : від 26 листопада 2014 р. № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text>
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 24 лютого 2022 року «Про введення в дію плану оборони України та Зведеного плану територіальної оборони України» : Указ Президента України : від 24 лютого 2022 року № 70/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70/2022>
5. Долгий О. А. та ін. Національна безпека України: теорія та практика забезпечення : монографія / за заг. ред. д.ю.н., с.н.с. О. О. Долгого та к.ю.н. А. М. Лисеюка. Харків : Діса Плюс, 2021. 240 с.
6. Ситник Г. П. Організаційно-правові засади забезпечення воєнної безпеки України: курс лекцій / Г. П. Ситник. К.: ТОВ «САК Лтд.», 2023. 112 с.
7. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел ; за редакцією Г. П. Ситника. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2021. 372 с.
8. Ситник Г.П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій / Г.П.Ситник. Київ: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 92 с.
9. Безпекове середовище: Монографія. Київ: НУОУ імені Івана Черняхівського, 2022. 317 с.
10. Долгий О. А. та ін. Цивільний захист у забезпеченні національної безпеки України (основи становлення, сучасний стан, напрямки розвитку) : монографія / кол. авторів. Київ, 2021. 348 с.
11. Мельковський О. В. Право національної безпеки та оборони : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів. Запоріжжя, 2018. 75 с.
12. Ситник Г.П., Неліпа Д.В., Орел М.Г. Зовнішня політика та національна безпека: навч.посібник / за ред. Г.П.Ситника. К.: Видавець Кравченко Я.О., 2021. 244 с.
13. Ситник Г. П. Основи теорії управління у сфері національної безпеки : курс лекцій. Київ : «ТОВ САК Лтд», 2023. 178 с.
14. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник ; у 2-х ч. Ч. 1 / В. А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. А. М. Кислого і М. П. Стрельбицького. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2021. 304 с.

Допоміжна:

15. Медвідь Л. П., Семчукевич Ю. В. Правові аспекти застосування сил оборони під час воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 82: частина 2. С. 216–221.
16. Цибульник Н. Нормативно-правова характеристика законодавчої системи забезпечення діяльності сектора безпеки та управління. *Юридичний вісник*. 2023. № 4. С. 85–93.
17. Боровик М. О., Коваленко Б. О. Використання зарубіжного досвіду правового регулювання застосування спеціальних засобів поліцейськими під час професійного навчання. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*. 2022. № 1 (3). С. 226–233.
18. Гіденко Є. С. Правове регулювання діяльності національної поліції України у виконанні службово-бойових завдань. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2023. Випуск 47. С. 14–16. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/47_2023ua/4.pdf
19. Ключко А. М., Неклонський І. М., Коханенко В. Б. Національна безпека: поняття, сутність, характеристика. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. 2020. № 2. (13). С. 57–66.

20. Христинченко, Н. П., Ковалів, М. В. Демократичний цивільний контроль сектору безпеки і оборони: поняття, зміст, форми реалізації в реаліях сьогодення. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. №8. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-8-01-13/2023-8-01-13>

Інформаційні ресурси Інтернет:

21. Офіційний веб-сайт Міністерство оборони України. URL: <https://mod.gov.ua/>
22. Офіційний веб-сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
23. Офіційний веб-портал Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/>
24. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/>
25. Офіційний веб-сайт Служби зовнішньої розвідки України. URL: <https://szru.gov.ua/>

Міжнародні видання:

26. Reznikova N., Bulatova O., Yatsenko O., Ivashchenko O. Fiscal instruments of regulatory competition in the face of challenges to macroeconomic stability during a pandemic COVID-19. *Economic of development*. 2022. Vol. 21. No.2. pp.37-41.
27. Fleet M. Defense and Counter-Terrorism in Israel: The Misappropriation of Deterrence. *Politikon: IAPSS Journal of Political Science*. 2021. Vol. 26. P. 66–83.
28. Hoffman B. Al Qaeda, Trends in Terrorism, and Future Potentialities: An Assessment. *Studies in Conflict and Terrorism*. 2023. Vol. 26. No. 6. P. 429–442.

**ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри фінансового
та
податкового права
від _____ 20__ р. № ____.

Укладачі:

О. Долгий, д.н. держ.управ., професор,
професор кафедри фінансового та
податкового права
А. ГАРБІНСЬКА-РУДЕНКО, к.ю.н.,
доцент, доцент кафедри фінансового
та податкового права

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП